

**Procés participatiu per a l'elaboració del Pla Estratègic
de la Ramaderia Extensiva de Catalunya 2021 - 2030**

Sessió territorial 4 – Camp de Tarragona

RESUM DE LES APORTACIONS

Reus, 5 de novembre de 2021

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ	5
3. ASSISTENTS	6
4. TERRITORIALITZEM EL DIAGNÒSTIC	6
5.1. SOBRE LA BAIXA RENDIBILITAT ECONÒMICA	6
5.2. SOBRE LA FALTA DE TEIXIT ASSOCIATIU	¡ERROR! MARCADOR NO DEFINIDO.
5.3. SOBRE LA FALTA DE RELLEU GENERACIONAL	7
5.4. SOBRE EL CONFLICTE AMB LA FAUNA SALVATGE	7
5.5. SOBRE L'APLICACIÓ DE LA PAC	8
5.6. SOBRE L'ESTRICTA NORMATIVA HIGIÈNICO-SANITÀRIA	8
5.7. SOBRE LA DIFICULTAT D'ACCÉS ALS RECURSOS	8
5.8. SOBRE EL DESCONeixEMENT DEL SECTOR PER PART DE LA POBLACIÓ CIVIL	¡ERROR! MARCADOR NO DEFINIDO.
5.9. SOBRE LA MANCA DE FORMACIÓ	¡ERROR! MARCADOR NO DEFINIDO.
5.10. ALTRES	9
6. PRIORITZACIÓ DE LES PROBLEMÀTIQUES	10
7. PROPOSTES PER EIXOS	11
7.1. EIX 1. PRODUCCIÓ RAMADERA SOSTENIBLE	¡ERROR! MARCADOR NO DEFINIDO.

1. Introducció

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha promogut la redacció d'un document de treball anomenat "**Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030**".

El document recull un primer **esborrany** tècnic de per on pot anar el futur Pla Estratègic i un **diagnòstic preliminar** sobre la situació de la ramaderia extensiva a Catalunya. També incorpora els criteris de **disseny d'un ampli procés de participació** i algunes **accions** que dins d'un programa pilot ja es podrien posar en marxa durant el 2021.

Al llarg del 2021, concretament passat l'estiu, s'ha **impulsat un procés participatiu per contrastar el document i millorar-lo** en tots aquells aspectes que se'ls hagi pogut passar per alt a l'equip redactor.

El procés participatiu es va iniciar el 20 de setembre amb una sessió informativa (es pot visualitzar la gravació de la sessió al següent enllaç: <https://participa.gencat.cat/processes/PEREC/f/3273/>).

Aquest informe recull resum les aportacions fetes durant la quarta sessió territorial, en aquest cas, la corresponent a Camp de Tarragona i que es va celebrar a Reus. Els resultats d'aquesta sessió es complementaran amb les aportacions rebudes a través d'un qüestionari on line, la sessió de diagnòstic i la resta de les sessions territorials.

2. Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió de treball va tenir lloc el dia **5 de novembre de 2021, de 12 a 14.30 hores**, a Reus.

Els objectius d'aquesta sessió eren, bàsicament, els següents:

- Contrastar i completar el diagnòstic en clau territorial.
- Prioritzar les problemàtiques.
- Proposar possibles mesures .

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

12.00 - Presentació i benvinguda.

I PART

12.10 - Debat: "Territorialitzem el diagnòstic" - Plenari

13.10 - Priorització dels problemes.

II PART

13.20 - Propostes per eixos – En grups

13.40 - Debat plenari sobre les possibles mesures i per explorar el grau d'acord

14.25 - Properes passes – Nominació de les persones enllaç.

14.30 - Cloenda.

3. Assistents

Van assistir un total **de 15 persones**, 6 del sector ramader, 5 de l'Administració, 2 d'altres sectors i 3 de l'organització.

Àngel Xifré, Director dels Serveis Territorials del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural a Tarragona, va donar la benvinguda. Per part de l'organització, va acompanyar la sessió **Laia Batalla**, de l'Escola de Pastors de Catalunya. La conducció de la sessió la van realitzar **Xavier Carbonell i Mar Fábregas** (de l'equip d'Arc Mediació Ambiental).

4. Territorialitzem el diagnòstic

Es va lliurar a totes les persones assistents un document amb una síntesi del diagnòstic de la ramaderia extensiva a Catalunya, com a punt de partida pel debat. Aquesta síntesi s'adjunta com **annex 1**. Es va fer la següent pregunta:

Quins problemes són determinants per tirar endavant l'activitat de ramaderia extensiva a Camp de Tarragona?

Durant el debat sobre el diagnòstic, es van fer les següents aportacions:

5.1. Sobre la baixa rendibilitat econòmica

- Falta de pagament pels serveis ambientals de la ramaderia extensiva. La política de subvencions no internalitza aquests valors en el valor dels ajuts.
- Els preus de venda són molt baixos i els costos cada vegada més alts.
- Greuge comparatiu respecte a altres zones del país, que tenen drets de pastura.
- Dubtes sobre si el 0,6 de productivitat està ajudant o perjudicant al sector, ja que s'han detectat problemes derivats, com p.ex. que ha baixat la reposició. S'hauria de veure quines solucions pot tenir. Una opció podria ser subvencionar la cria, considerant la reposició dins del 0,6 de productivitat.

- Els criteris del coeficient de pastures estan perjudicant especialment en aquesta zona. Els coeficients son molt baixos.
- Manca de demanda del producte, en part degut als canvis d'hàbits de consum. Tampoc ajuden els mitjans de comunicació, que arriben a fer comparacions que desconcerten al consumidor (ex. comparen els impactes dels avions amb els de la ramaderia).
- Per una altra banda, en el cas del consumidor més jove, encara que hi hagi un increment de la consciència ecològica, s'ha estès la idea de que menjar carn és perjudicial.
- Manca de promoció del producte.
- Manca de diferenciació del producte intensiu de l'extensiu.
- **En clau de proposta:**
 - S'hauria de treballar el missatge que diferenciï la producció extensiva (que refreda) i la producció intensiva (que escalfa) en relació al canvi climàtic.

5.2. Sobre la falta de relleu generacional

- Es constata aquest problema, especialment quan és una incorporació no familiar. Es reconeix el recolzament de l'escola de pastors en aquesta tasca d'afavorir el relleu generacional.
- Falta acompanyament a les incorporacions. Es reconeix com a molt positiva la figura creada dins del departament de mentoratge.
- **En clau de proposta:**
 - S'hauria de veure com es podrien facilitar avals per obtenir crèdits per part de les noves incorporacions.

5.3. Sobre el conflicte amb la fauna salvatge

- Increment, especialment l'any 2020, d'espècies com el porc senglar o el cabirol. S'ha fet una prova pilot de gestió de les poblacions amb batudes.
- Problemes sanitaris (especialment tuberculosi).
- No hi ha cap cens de malalties a l'espai natural proper.
- Atacs de gossos i altra fauna.
- **En clau de proposta:**
 - Impuls d'un estudi sobre la presència o no de tuberculosi en indrets concrets (fangueres dels senglars, p.ex), a partir de les dades que s'obtenen de ramats i els seus moviments.

5.4. Sobre l'aplicació de la PAC

- El coeficient d'admissibilitat penalitza qualsevol superfície amb una certa densitat i alçada de la vegetació arbustiva i arbòria. Això provoca que una bona part de les superfícies que utilitzen els ramats (marges, zones forestals, ...) no son elegibles per accedir als ajuts. Per una altra banda, molts pastos arbrats s'han passat a considerar superfície forestal dins el SIGPAC. La classificació es fonamenta en observacions per teledetecció i això no permet identificar si les finques tenen un ús ramader o no.
- Insuficient coordinació interadministrativa (agricultura i medi ambient).

5.5. Sobre l'estricta normativa higiènic-sanitària

- Manca d'escorxadors. Es produeix un producte de qualitat suprema però s'han de fer llargs desplaçaments per sacrificar als animals.
- Excessiva burocràcia vinculada amb els escorxadors.
- La normativa per la producció artesana és equivalent a una producció industrial.
- La comercialització d'alguns productes (com ara en el cas de la llet crua) obliga a tenir una dispensadora, el que comporta una escala major de l'explotació per poder assolir el cost de la instal·lació.
- **En clau de proposta:**
 - Promoure escorxadors seguint el model francès, que contempla escorxadors dins les explotacions. A Catalunya hi ha un (al Lluçanés) però comporta molts papers administratius.

5.6. Sobre la dificultat d'accés als recursos

- Internet insuficient.
- No sempre és fàcil aconseguir els permisos de la propietat per accedir a les finques per poder pasturar i per poder accedir a les subvencions. En ocasions es deu a l'absentisme de la propietat.
- Els pastors no troben continuïtat en les pastures, degut a que les finques estan molt disperses, no connectades, i són molts els propietaris amb els que s'hauria de parlar. Des del Banc de terres, justament es vol obrir una línia de comunicació amb la propietat, que permeti obrint una ruta per a que es pugui afavorir la continuïtat en les pastures i que a més serveixi de prevenció d'incendis.
- Es necessita una reclassificació dels camins ramaders (des de l'any 56 i 79 no s'ha fet res, i només ho han fet alguns Ajuntaments).

- **En clau de proposta:**
 - Es necessita una reclassificació dels camins ramaders (des de l'any 56 i 79 no s'ha fet res, i només ho han fet alguns Ajuntaments)..

5.7. Altres

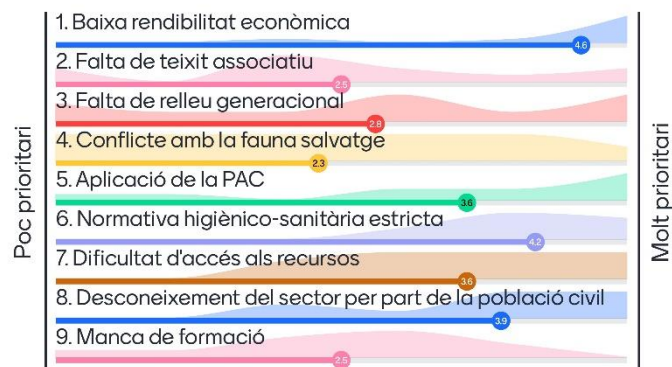
- En general, hi ha una càrrega administrativa excessiva i el sector requeriria d'un major acompanyament per poder assolir-les (des de demanar una subvenció que comporta elaborar un projecte fins a gestionar un escorxador).
- Hi ha un problema d'encaix de les petites explotacions dins del sistema de classificació existent. No es percep que hi hagi una certa flexibilitat a l'hora d'establir les categories. P.ex. el decret de classificació d'explotacions ramaderes no incorpora el concepte d'extensiu quan es té un cobert. Això també està relacionat amb la necessitat de tenir un pla de dejeccions, per exemple. S'hauria de revisar els criteris a
- No queden clars els criteris a l'hora de considerar si una explotació és extensiva o semi-intensiva, i de vegades, és l'Ajuntament, per un tema urbanístic, el que acaba definint-les.
- No s'explorin iniciatives que funcionen a altres països, com ara el formatge de pastor, la formatgeria mòbil i altres tipus d'artesanies. Probablement es deu a un tema cultural o de tradició, però es podrien impulsar o promoure aquestes noves fórmules.
- Conflictes amb l'ús públic (senderistes, boletaires, ciclistes, gossos dels senderistes,...).
- El sistema de marcatge i seguiment no és el més adient a les característiques dels ramats (amb moltes reposicions i pèrdues de cròtals). Entenent que els animals han d'estar identificats, s'hauria de veure si no hi ha altres sistemes que evitin les conseqüències del mal funcionament del sistema actual, com ara les sancions perquè un animal no tingui l'identificador visual (possiblement perquè l'acabava de perdre).
- **En clau de proposta:**
 - Millorar la senyalització dels camins que són per un ús ramader, per tal d'afavorir la sensibilització i bones pràctiques per part dels altres usuaris del territori (senderistes, p.ex.).
 - Explorar altres tipus de sistema d'identificació més adaptats a la tipologia dels ramats. Es parla, p.ex. del xip a la pota, que a Catalunya no s'accepta però si en altres comunitats autònomes.

6. Priorització de les problemàtiques

Les persones participants van valorar cadascuna de les 9 agrupacions de problemàtiques a través d'una aplicació mòbil. Els resultats apareixen a continuació.

Priorització dels problemes...

Mentimeter

7. Propostes per eixos

Laia Batalla, de l'Associació Rurbans-Escola de Pastors de Catalunya, va presentar l'estructura i continguts dels eixos proposats i es va adjuntar un document de treball, amb els objectius específics de cadascun dels eixos (annex 2).

Posteriorment, es va deixar una estona per a que, en petits grups, desenvolupessin propostes concretes d'actuacions o mesures a encaixar dins dels diferents eixos. A continuació apareixen les propostes generades en petits grups i en plenari.

7.1. Eix 1. Producció ramadera sostenible

1. Recuperació de l'assignació de drets en funció dels caps de bestiar, i no només en funció del nombre d'hectàrees admissibles.

Especialment en el cas de les explotacions d'oví-cabrum, es planteja recuperar Drets al bestiar (abans ja era així). Ara només hi ha Drets a la terra i això provoca molts problemes, principalment per les dificultats per transferir aquest drets.

2. Revisió i canvis sobre el coeficient de pastures de la PAC per tal que es consideri un valor encara que no s'aprofiti durant tot l'any

3. Promoció de noves incorporacions

Promoure noves incorporacions, tutelades, acompanyades,...

4. Revisió del coeficient de pastura afegint un plus per compensar les diferències territorials

A més de la revisió del coeficient de pastura, es proposa afegir un plus per compensar les diferències territorials

- 5. Revisió i canvis sobre el coeficient de pastures de la PAC per tal que incloguin les superfícies en zona forestal que s'estan aprofitant com a pastures**
-

7.2. Eix 2. Cadena de valor

- 6. Canvis normatius orientats a facilitar el seu acompliment**
-

Es demana que el servei públic es centri especialment en ajudar i acompanyar, en comptes de centrar els esforços en el control i sanció.

- 7. Promoció de circuits curts de comercialització, amb una identificació o marca ("carn de pastura?")**
-

Venda directa amb una identificació geogràfica o similar.

7.3. Eix 3. Gestió del territori

- 8. Pagament als pastors/es pels serveis ecosistèmics que proveeix**
-

Potenciar el pagament pels serveis ambientals, més enllà de les zones d'interès com zona crítica per risc d'incendis. Es tractaria de pagar pels serveis ecosistèmics que proveeixen (prevenció d'incendis forestals, reducció de la petjada de carboni en la producció de carn, increment de la biodiversitat,...)

- 9. Reclassificació dels camins ramaders i dels boscos públics**
-

10. Gestió de l'ús públic a les àrees de pastura (delimitació, exclusió en alguns casos, senyalització,...)

Es tractaria de fer una delimitació, fins i tot exclusió, de l'ús públic en àrees de pastures, fent una senyalística tipus el que es fa amb les batudes de caça. Es podria pensar en una orientació doble: divulgativa i d'advertència. Això afavoriria la convivència entre els diferents usuaris.

11. Compensació econòmica de la funció medioambiental de la ramaderia extensiva (boscós, biodiversitat...)

Seria una manera de valoritzar el producte extensiu (qualitat, funció ambiental, tasca de gestió del territori,...).

12. Creació, reglamentació i gestió d'una xarxa d'itineraris de pastures per zones ade vessades

Contemplaria varies accions. 1. Crear instruments d'ordenació forestal que identifiqui les zones clau a incloure en els itineraris per criteris de continuïtat, productivitat i prevenció d'incendis. 2. Incentivar a la propietat per a establir contractes de gestió forestal (aclarida/ade vessament) i manteniment amb pastures. 3. Assignar cada itinerari a un pastor del territori i vincular-ho al pagament pels serveis ambientals.

13. Pagament als pastors/es pels serveis ecosistèmics que proveeix

7.3. Eix Transversal 1. Participació i governança

14. Creació d'una xarxa de productors de ramaderia extensiva

Xarxa a nivell de productors, assessorament per facilitar processos burocràtics, mercats i productes.

15. Finestra única administrativa que faciliti el coneixement i tramitació de tots els ajuts que hi ha pel sector de la ramaderia extensiva

Unificar, a nivell de comunicació cap als ramaders i la tramitació, totes les ajudes dirigides als pastors (diputació, generalitat, diferents departaments...): finestra única.

16. Promoció de l'associacionisme del sector

Promoure associacionisme el sector per tenir veu i tenir una interlocució del sector.

7.4. Eix Transversal 2. Valorització, comunicació i promoció

17. Campanyes de valorització del producte local i extensiu

Campanyes de valorització del producte local i extensiu, incloent-hi la justificació del preu dels productes de cada tipologia.

7.5. Eix Transversal 3. Generació de coneixement i innovació

18. Estudis exhaustius sobre la fauna salvatge i les afeccions sanitàries

Es podria pensar realitzar aquest estudis a través de l'oferta de beques, per fer les tasques sistemàtiques i reals sobre fauna salvatge i les afeccions sanitàries

19. Anàlisi de la qualitat del producte de la ramaderia extensiva

Valorització del producte extensiu (qualitat, funció ambiental, tasca de gestió del territori,...).

5 de novembre de 2021